

Τα κάλαντα στο κουτί του «Καλγκόν»

ΜΟΛΙΣ άκουσα την πρώτη καμπάνα, τίναξα τα σκεπάσματα και σηκώθηκα. Παραμονή Χριστουγέννων, και η εκκλησία μάς το θύμιζε πρώτη. Ήταν ακόμα μισοσκοτάδο, κι ας είχε πάει η ώρα εφτά. Δεκέμβρης μήνας, και αργούσε να ξημερώσει. Το κρύο στο δωμάτιο τρυπούσε κόκαλα. Έτρεξα γρήγορα στην κουζίνα. Η σόμπα ήταν αναμμένη. Την είχε ανάψει η μάνα μου πριν φύγει για τη δουλειά. Έριξα ένα ξύλο κι έβαλα το τσαγερό. Δεν ξέρω αν ήταν απ' τη ζέστη, αλλά μου φάνηκε ότι η μυρωδιά απ' το καινούργιο νάιλον τραπεζομάντηλο ήταν πιο έντονη σήμερα. Μπορεί χτες να είχε μπερδευτεί απ' τους κουραμπιέδες και τα μελομακάρονα που έψησε η μάνα με τη θεία Μαρίκα. Είπε πως της χάλασε ο φούρνος και ήρθε να τα ψήσει σε εμάς. Αλλά η μάνα δεν την πίστεψε.

«Ήρθε για μας», σχολίασε αφού έφυγε η θεία, γιατί ήξερε ότι εμείς ούτε γλυκά ούτε δέντρο θα κάναμε φέτος.

Και γέμισαν έτσι μέχρι πάνω οι καλές μας πιατέλες από κουραμπιέδες και μελομακάρονα, και πήραν τις θέσεις τους στο καλό δωμάτιο, φυγείο από το κρύο.

Αγουροζυπνημένη έψαξα να βρω το κύπελλο που κάθε τέτοια μέρα μού άφηναν, άλλοτε στον πάγκο, άλλοτε πάνω στο τραπέζι. Δεν το είδα πουθενά. Κοίταξα μια και δυο φορές γύρω τριγύρω. Θυμήθηκα ότι τις άλλες μέρες το βάζαμε στο βάθος στο ντουλάπι. Ήταν πίσω από το κουτί του καφέ. Το τράβηξα. Ήταν άδειο. Απορημένη κοίταξα προς το παράθυρο. Το χιόνι τριών ημερών αλλά στη θέση του, άσπιλο λες, αφού η παγωνιά το είχε κρυσταλλώσει. Στο διχτυωτό πλέγμα της κυρα-Καλλιόπης, της γειτόνισσας, φρεσκοπασπαλισμένο χιόνι. Φαίνεται χιόνισε τη νύχτα. Στο δρόμο δυο σκυλιά ενωμένα, τραβούσε το ένα το άλλο προς διαφορετική κατεύθυνση, μα έμεναν κολλημένα. Μια τούφα χιόνι έπεσε από τα κίτρινα χρυσάνθεμα της αυλής μας. Η κυρία Γεωργία, η γιαγιά της φίλης μου της Φανής, που ερχόταν κάθε χρόνο για Χριστούγεννα, δρασκελίσε το πεζοδρόμιο που είχε ψηλώσει απότομα απ' το χιόνι και βγήκε στο δρόμο. Περπατούσε με δυσκολία καθώς η μακριά της φούστα -συνήθεια του χωριού- σερνόταν στον πάγο. Έτσι με τα μαύρα κι αδύνατη όπως ήταν, έμοιαζε με τεράστιο κάρβουνο μπηγμένο στο χιόνι. Τα σκυλιά γάβγισαν. Άλλα απάντησαν από μακριά. Σκυφτή και με τη μαντήλα στο κεφάλι, έσφιγγε το πανωφόρι της και, σηκώνοντας πότε το ένα πόδι, πότε το άλλο, έκανε τρύπες στο χιόνι. Πίσω της η φούστα σχημάτιζε μια φαρδιά γραμμή. Η μέρα έξω προχωρούσε κι εκείνη αργά.

Οι πρώτες φωνές ακούστηκαν από μακριά και η καρδιά μου άρχισε να χτυπά γρήγορα. Κοίταξα το άδειο κύπελλο με απόγνωση και τότε θυμήθηκα το κουτί του «Καλγκόν».

Τράβηξα γρήγορα το συρτάρι από το έπιπλο της τηλεόρασης κι έβγαλα το πολυκαιρισμένο μεταλλικό κουτί. Το άνοιξα. Το εσωτερικό του, χρυσαφί, έλαμψε στο αναμμένο φως. Άδειασα το περιεχόμενο στο τραπέζι. Πολύχρωμα μικρά και μεγαλύτερα κουμπιά μπερδεμένα με πινέζες, ένα λαστιχάκι, ένα κορδόνι και ξεχασμένα κέρματα που έριχνε εκεί η μάνα, όταν τα έβρισκε στις τσέπες του παντελονιού του πατέρα, πριν το ρίξει για πλύσιμο. Ανακουφίστηκα κάπως. Άρχισα να ξεχωρίζω και να μετρώ τα κέρματα. Έκανα υπολογισμούς πόσα και τι θα έδινα στην κάθε παρέα.

Άραγε, θα φτάσουν; αναρωτήθηκα.

Ήταν δυο χρόνια τώρα που είχα σταματήσει να λέω τα κάλαντα. Πήγαινα στο γυμνάσιο, και δεν συνηθιζόταν τα κορίτσια να γυρνούν στα σπίτια και να τα λένε. Τα απολάμβανα, όμως, ανοίγοντας την πόρτα και ήμουν πια εγώ που υποδεχόμουν τα παιδιά. Οι γονείς μου στις δουλειές τους. Μου ετοίμαζαν αποβραδís τα κέρματα στο παλιό κύπελλο που άφηναν πάντα σε ορατή θέση, κι εγώ με το πρώτο χτύπημα άνοιγα την πόρτα. Όση ώρα τα παιδιά έλεγαν τα κάλαντα, παρατηρούσα τις κόκκινες μύτες, τα ξυλιασμένα χέρια που κρατούσαν το τρίγωνο, τα παγωμένα πόδια στις μαύρες γαλότσες τους. Και νόμιζα πως ένιωθα αυτή την παγωνιά μαζί τους, αφού ήταν στο πετσί μου τόσο γνώριμη. Και με το «Και του χρόνου!» άφηνα το κέρμα στο κρύο χεράκι που τεντωνόταν μπροστά μου.

Έτσι, ξύπνησα νωρίς σήμερα, για να επιτελέσω αυτή μου τη διττή σε νόημα και ουσία για φέτος δραστηριότητα. Οι φωνές των παιδιών όλο και πλησίαζαν, και η αγωνία μου

μεγάλωνε. Τα κέρματα ήταν λίγα κι έπρεπε να φτάσουν για όλα τα παιδιά. Γιατί ήταν συνήθεια να ανοίγουμε σε όλα, μέχρι που έφτανε το μεσημέρι και τότε πια σταματούσαν. Μετρούσα και ξαναμετρούσα τα κέρματα και κατάλαβα ότι δεν έφταναν πουθενά για πουθενά. Αναρωτήθηκα αν η μάνα, χολωμένη όπως ήταν, ξέχασε να μου αφήσει λεφτά, όπως έκανε κάθε χρόνο, ή αν σκόπιμα δεν άφησε, για τον ίδιο λόγο που δεν ήθελε να φτιάξει κουραμπιέδες, που δεν στολίσουμε δέντρο. Δεν ξέρω αν είχε δίκιο, αλλά ξέρω ότι η ζωή μας είχε αλλάξει πριν από επτά μήνες. Τότε που πέθανε ο πατέρας.

Άκουσα τα παιδιά στο διπλανό σπίτι. Έτρεξα πίσω απ' την πόρτα λέγοντας ψιθυριστά και με καρδιοχτύπι μαζί τους τα κάλαντα. Χρονομέτρησα, υπολόγισα και άνοιξα την πόρτα. Τα είδα να προσπερνούν το σπίτι μας και να μπαίνουν στην κυρα-Καλλιόπης πιο κάτω από εμάς. Ξαφνιάστηκα. Κλείνοντας την πόρτα και πριν προλάβω να απαντήσω στα «γιατί», άκουσα την επόμενη παρέα να τα λέει στην γειτόνισσάς μας. Παραφύλαξα και πάλι πίσω από την πόρτα, έτοιμη να ανοίξω με το πρώτο χτύπημα. Και πάλι υπολόγισα: το άνοιγμα της σιδερένιας εξώπορτας, τα πέντε μας σκαλιά που είχαν να κατέβουν, το χτύπημα στην πόρτα. Μα πάλι η αυλή μας άδεια. Πλησίασα στο παράθυρο αυτή τη φορά. Τα είδα να περνούν στο απέναντι πεζοδρόμιο, να ρίχνουν κλεφτές ματιές προς το σπίτι μας και να το προσπερνούν. Βγήκα και προχώρησα μέχρι την αυλόπορτα. Τα πόδια μου βυθίζονταν τρίζοντας στο χιόνι. Έπιασα την αυλόπορτα, την έσυρα, την άφησα ανοιχτή. Έτσι σαν πρόκληση

ση-πρόσκληση. Μα έμεινε χωρίς ανταπόκριση, αφού τα παιδιά περνούσαν και προσπερνούσαν, ξανά και ξανά, μέχρι που μεσημέριασε. Καθισμένη στο τραπέζι, έριξα πίσω στο κουτί του «Καλγκόν» τα κέρματα που είχαν κολλήσει στην ιδρωμένη χούφτα μου. Ύστερα έγεια στο τραπέζι. Η μυρωδιά του καινούργιου τραπεζομάντηλου μου τρύπησε τα ρουθούνια. Εκείνα τα Χριστούγεννα έμαθα ότι σε σπίτι που το έχει πατήσει ο θάνατος κανείς δεν λείει τα κάλαντα.

«Από σεβασμό», είπε η μάνα το βράδυ.

Κι εγώ, ακούγοντας τη σόμπα να γουργουρίζει αργά τη νύχτα, αναρωτιόμουν τι είναι «σεβασμός».